

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Politisk Dispache

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 513. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167175735648/facsimile.pdf> (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

Jeg véd ikke, om det kongelige Huses Appanager ere beregnede i denne Summa, men jeg vil antage det. I ethvert Tilfælde henhører saadant dog til de Udgifter af Statens Kasse, der gjøres for Kongen, og maa regnes iblandt hans personlige Emolumenter, da de ikke finde Sted uden i monarkiske Regjeringer: og under denne Forudsætning vil jeg fra den ovenstaaende Summa endnu afdrage den afdøde Entebronnings Indkomster, der skal have beløbet sig til 95,000 Rbd., og endvidere den Summa 14,144 Rbd., som jeg giver Slip paa for at faa et rundt Tal og for at bede paa, hvad der endnu muligt hift og her ovenfor kan være for højt beregnet, uagtet jeg allerede har forbigaaet adskillige Poster, hvorom jeg ingen Oplysning har, og som dog burde beregnes. Og paa denne Maade beløber Statskassens Bibrag til Kongens og hans Familjes Underholdning sig til den Summa 900,000 Rbd.

Büsching i sin Geografi anslaaer Danneemarks Folkmængde til noget over 1,800,000 Mennesker, Norge, Holsten, Island og Færøerne iberegne; derimod i den 8. Del af Magafines beregner han den til noget over 2 Millioner, hvilket nok paa den Tid har været rigtigt og er hidindtil i Almindelighed bleven anset derfor. Schlegel i sin Statistik 2. Del

Økonomi Ogsaa berører stræng Økonomi i Højskoleholdningen — hvor rosværdig den endog kan være — aldeles intet, af hvad man lader god Økonomi med Statens Midler. I det daglige Liv findes mangen Mand, der lever dyrest guleragtig inden sine Døre og er saare ødelættende for samme; ligeledes mangen en Mand, der betaler høje Summer for sin Husholdning og faar dog kun et lit Mad og Drift. Denne Note skal tjene til Advarsel imod de Trompetere, der stude til Kobling, saa ofte som de høre, at Kongen faar en lit Mad mindre, end han plejer, eller og der gjøres andre vedlige ubetydelige Indtæntninger: Lader os vove Regjeringens Sparløshed, hvor og naar den forfjæner saadan Ros, men ikke for saadanne smaa Ting, uden de tre ledige af vigtigere Besparelser. Deres Ros bliver ellers et Charlataneri, hvormed man ikke kan forblinde andre end den kalde blinde.

S. 7 anslaaer den til omtrent 2,350,000, der dog nok er vel højt. Middelbejlen imellem dem holder Thaarup i Statistiken S. 443 og Sneedorff i det anførte Skrift S. 98, der begge beregne Folketallet til 2,200,000 Mennesker. Antager jeg denne Opgave, der vel ogsaa ligger Sandheden nærmest, og repæterer de ovenfor beregnede 9 Tonde Guld over dette Folketal, saa kommer der paa hvert Individ en Kontribution af 2 Rtl. 7^{3/4} St., da derimod Büschings Beregning giver et Resultat af omtrent 3 Rtl. 4 St. for hvert Individ, som vel ogsaa i sin Tid her været rigtigt.

Man vil maasse indvende mig, at Drexhunds Told ikke betales af Nationen, men mest af Udlændingen; maasse ogsaa, at der ere mange Udgifter af afdrage, for end Pengene indløbe i Partikulær-Kassen, og at folgeligen den Netto Summa bliver meget mindre, end hvad jeg her anført. Til det første svarer jeg, at Tolden dog vel tilhører Nationen, og ikke blot Kongen; Kød den ikke ind i Kongens private Kasse, saa kom den i Statens almindelige og anvendes da til saadant Brug for Staten, at dens Borgere derved kunde erholde en forholds-mæssig Linderung i deres Statter og Afgifter. I Henseende til den anden Punkt maa jeg anmærke, at det efter Büschings autentiske Beregning, og saafrem Tolden i de senere Tider har betydeligen tiltaget, lader aldeles sandsynligt, at Thaarup maa have anført den Netto Summa, der indløber i Partikulær-Kassen. Hvorledes Toldkammerets Embedsmænd lønnes: om de alle, ligesom nogle af dem, have deres Indkomster ved forskellige Sportler af de gjenneomsjende Skibe eller af Statens almindelige Kasse, er mig utvetydigt; men lad dem endog lønnes af Told-Inttraderne, saa kunne disse Lønninger dog vel ikke sjuge over en halv Tonde Guld?

Jeg har vel ogsaa hørt naadig, at Drexhunds Told ikke længere gaar til Statol- og Partikulær-Kassen. Om det forholder sig saa, skal jeg ikke kunne sige. Hvortom alting er, saa eriterer dog denne Kasse og maa vel allige have nogle